

POGLED NA SVOJE DELO

IGOR PLOHL

Lev Rogi se predstavi

Moje življenje sta odločilno zaznamovala dva povsem nepričakovana dogodka. V juniju 2008 sem padel z lestve in pristal na invalidskem vozičku. Leto kasneje, skoraj točno za moj trideseti rojstni dan, so moji bivši učenci zame pripravili dobrodelno prireditev. Prvi dogodek je v trenutku zaključil življenje, kot sem ga poznal, drugi pa mi je pomagal najti novo pot in poslanstvo.

Učence, ki so me s svojo gesto vrnili v življenje, sem nekaj let pred nesrečo poučeval v oddelku podaljšanega bivanja. V zahvalo za dobrodelno prireditev in ker sem želel spregovoriti o svoji nesreči, soočanju z invalidnostjo in načrtih za prihodnost, sem napisal pravljico o pogumnem levu Rogiju. Če Igor preberete nazaj, boste vedeli, zakaj takšno posebno ime. Učenci so po koncu prireditve na pobudo ravnatelja narisali ilustracije, saj jih je želel razstaviti v šolski knjižnici. Po nenavadni poti so na koncu končale pri Založbi Pivec. Pol leta kasneje je izšla moja prva knjiga, slikanica *Lev Rogi – sreča v nesreči*. Ta izid je v meni zanetil poslanstvo, s katerim se gotovo ne bi nikoli ukvarjal, če bi še hodil. Na povabilo mnogih kolegov sem njihovim učencem predstavil slikanico in s tem svojo življenjsko zgodbo. Še preden sem uspel končati zaposlitveno in poklicno rehabilitacijo, sem znova stopil v čevlje učitelja.

Ko so vsi izvodi slikanice *Lev Rogi – sreča v nesreči* našli pot do mladih bralcev, smo se odločili, da Rogiju ustvari končno podobo ilustratorica Urška Stropnik Šonc. Njene ilustracije so barvite, iskrive, vedre in optimistične. Nikakor si ne bi želel, da bi podobe invalidnosti pri otrocih in njihovih starših vzbujale pomilovanje, žalost ali celo odpor. Tudi sam ne želim, da me zaradi gibalne oviranosti kdorkoli pomiluje ali se zaradi mene žalosti. Leta 2014 je izšla slikanica *Lev Rogi najde srečo*, ki opiše Rogijevo pot po usodnem padcu z lestve. Najbolj pogumen lev na svetu, kot Rogija imenuje ilustratorica, se po nastanku invalidnosti sooči z novonastalimi okoliščinami in s pomočjo prijateljev premaga lastne dvome ter družbene predsodke in na novo odkrije srečo. Besedilo in ilustracije smo nadgradili s slikovno priložo *Ko Rogi postane Igor*. Z njeno pomočjo lahko mladi bralci spoznajo, da je pravljica o pogumnem levu več kot le zgodba.

Nastopi po šolah so mi kmalu razkrili vrzeli v razumevanju potreb invalidov in slabo poznavanje naših zmožnosti. Redkokateri učenec je znal pojasniti pojem paraolimpijske igre, mnoge učiteljice pa so šele z mojim nastopom razumele, čemu so namenjene rumene poševne črte na invalidskih parkirnih mestih. Z namenom osveščanja o športu invalidov je nastala slikanica *Rogi in Edi na paraolimpijskih igrah*. Med pripravo sem bil še sam presenečen, ko sem spoznal, da lahko slepi igrajo nogomet ali celo smučajo, invalidski voziček pa ni ovira za ragbi.

Najlepša presenečenja so seveda sladka presenečenja. Eno izmed takih sem doživel v oddaji *Dan najlepših sanj*, ko so mi izpolnili veliko življenjsko željo. Odkar sem v osnovni šoli prvič v učbeniku za zemljepis opazil Kilimandžaro, sem ga želel začutiti še v živo. Načrtovanje potovanja, let in izgubo invalidskega vozička ob prestopu v Etiopiji, srečanje z Masaji in lepote narodnih parkov severne Tanzanije sem opisal v slikanici *Lev Rogi v Afriki*. Na potovanju so nastale številne fotografije in nekaj videoposnetkov, ki so na voljo v prilogi slikanice. Do video gradiv je mogoče dostopati s pomočjo pametnega telefona ali tablice (z dostopom do interneta) in QR kod, ki so natisnjene v prilogi slikanice. Tudi ta slikanica o levu Rogiju sporoča, da se v življenju marsikaj da, pa čeprav na invalidskem vozičku.

Med poučne slikanice spada tudi zadnja, z naslovom *Lev Rogi premaguje ovire*. Mišljene so predvsem arhitektonske in prometne ovire. Gibalno ovirani invalidi nemalokrat obstanemo pred pločnikom brez znižanja, stopnicami in prestrmo klančino. Marsikomur izmed nas predstavlja velik napor tudi vsakodnevno presedanje v avto ter zlaganje in sestavljanje invalidskega vozička. Vse te izzive lev Rogi premaguje optimistično, iznajdljivo in s pomočjo prijateljev. Osveščanje o zahtevnih temah v mojih slikanicah poteka na pozitiven in nevsiljiv način. Tudi ta slikanica ima fotografsko prilogo, ki vleče vzporednice med pravljičnim in resničnim. Z namenom osveščanja širše javnosti, ne le otrok, so nastali poučni videoposnetki. V njih pojasnimo pomen parkirnih mest, rezerviranih za invalide, znižanj na pločnikih in klančin z ustreznim naklonom. Otrokom sta še posebej zanimiva videoposnetka, ki prikazujeta presedanje z invalidskega vozička v avto in vožnjo na ročno upravljanje.

V štirinajstih letih sem opravil več kot 230 predstavitev svojih knjig in osebne življenjske zgodbe po usodni nesreči. V letu 2022 me je v živo poslušalo več kot 3300 poslušalcev. Predstavitve po vrtcih in šolah so vedno sodobne z uporabo multimedijske tehnologije, pri poslušalcih pa vzbujajo občutke ganjenosti, optimizma, navdušenja in mogoče celo občudovanja. Tako kot tudi sicer v življenju, se v njih osredotočam predvsem na tisto, kar kot paraplegik zmorem in ne na tisto, kar mi je nedosegljivo. Z nastopi po šolah želim med mladimi krepiti temeljne družbene vrednote: voljo do življenja, strpnost, solidarnost, prijateljstvo, ljubezen, optimizem, zdravje in branje. Ker sem zaposlen v bolnišnični šoli, kjer največ pouka opravi v Oddelku za otroško in mladostniško psihiatrijo, še predobro vem, kako pomembne so. Predstavitve v vzgojno-izobraževalnih institucijah vedno prilagodim razvojni stopnji otrok. Tematsko se lahko osredotočim na katerokoli izmed knjig, vedno pa vsaj na kratko predstavim vzrok invalidnosti in soočanje z novimi življenjskimi okoliščinami, saj kot paraplegik med mladimi vzbujam pozornost.

V zadnjih letih lev Rogi mladih bralcev ne nagovarja le v Sloveniji, čeprav v tujini nima vedno enakega imena. V letu 2021 sta pri ameriški založbi Holiday House iz New Yorka izšli dve moji slikanici *Lucas Makes a Comeback* in *Lucas at the Paralympics*. Gre za priredbi slikanic *Lev Rogi najde srečo* ter *Rogi in Edi na paraolimpijskih igrah*. Po mnenju ameriške urednice bi imeli njihovi bralci težave pri izgovorjavi imena Rogi, poleg tega so vztrajali pri krajšanju besedila. Lansko leto se je dvema izdajama pri Holiday House pridružila še tretja slikanica z naslovom *Happy Again*. Namenjena je otrokom, ki se šele seznanjajo s svetom pisane besede. Zanj smo prejeli odlično recenzijo *School Library Journal*, kjer so zapisali: »Prepotrebna knjiga, ki predstavlja izkušnjo invalidnosti na otrokom prime-

ren način.« Američani začenjajo otroke o invalidnosti osveščati že v predšolskem obdobju. Prepričan sem, da bi bila tovrstna literatura smiselna tudi za naš predšolski prostor. Za vse tri slikanice je ilustracije prispevala Urška Stropnik Šonc.

Zelo sem vesel tudi prvega prevoda. Konec lanskega leta je pri nemški založbi Mabuse-Verlag izšla slikanica *Rogi findet sein Glück*, prevod slikanice *Lev Rogi najde srečo*. Knjižni projekt sta podprli Republika Slovenija (Javna agencija za knjigo RS) in Evropska unija (Evropski strukturni in investicijski skladi). Uvod v slikanico sem prispeval sam, nemška založba pa je v izdajo vključila še obširno prilogo, ki vključuje pobarvanko, fotografsko prilogo, razlago ključnih pojmov na področju poškodbe hrbtenjače, medicinsko razlago pomena hrbtenjače in hrbtenice za človeka ter psihološki vodnik za starše in druge strokovnjake, ki nudijo pomoč otrokom po poškodbi hrbtenjače. V načrtu so tudi drugi prevodi, med njimi v albanščino in vietnamščino.

O priljubljenosti leva Rogija med mladimi bralci pričajo številke o izposoji mojih knjig. V letu 2022 so bile v splošnih knjižnicah izposojene 2415-krat. Poleg slikanic o levu Rogiju je na voljo še avtobiografski roman *Ne domišljaj si!* V njem opišem ključne dogodke po usodni nesreči. Po mnenju mnogih bralcev je vsebina presunljiva in daje odličen vpogled v fizične in psihične posledice poškodbe hrbtenjače.

Slikanice o najbolj pogumnem levu na svetu predstavljajo tudi navdih za mnoge šolske in izvenšolske projekte. Med njimi so dramatizacije, lutkovne predstave in številne likovne razstave. V letu 2019 so v okviru projekta PiT (poslušam in tipam), ki ga je na Univerzi v Mariboru vodila dr. Alenka Valh Lopert, na podlagi slikanice *Lev Rogi najde srečo* nastale tri unikatne tipanke v slovenskem, angleškem in nemškem jeziku. Poučni videoposnetki, ki so tematsko vezani na slikanici *Lev Rogi v Afriki* in *Lev Rogi premaguje ovire*, pa so na voljo na Youtube kanalu *Lev rogi*. V zbirki slikanic o levu Rogiju v prihodnosti načrtujemo vsaj še eno. Njen delovni naslov je *Lev Rogi na Društvu srčnih ptic*.

FOTO: JOŽICA KORPAR

Predstavitve slikanice *Lev Rogi najde srečo* na OŠ Franca Lešnika - Vuka Slivnica pri Mariboru